

عنوان مقاله:

باستان شناسی فیروزه: انسان، سنگ و رنگ

محل انتشار:

مجله پژوهش های انسان شناسی ایران، دوره 4، شماره 2 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

عمران گاراژیان - استادیار گروه باستان شناسی دانشگاه نیشابور

فرزانه لطفی - کارشناس ارشد باستان شناسی دانشگاه هنر اصفهان

خلاصه مقاله:

فیروزه سنگی قیمتی یا نیمه قیمتی با رنگی متمایز از بافت زمین شناسی است. در فلات ایران از هزاره ششم و پنجم پ.م انسان ها از کانی فیروزه و خصوصیت رنگ متمایز آن بهره برداری می کرده اند. از منظر طبیعی کانی فیروزه در فلات ایران آنجا که شاهد کمر بند کانی زایی مس هستیم وجود داشته و استفاده می شده است. از منظر فرهنگی قرارگیری استقرارهای باستانی با شواهد فیروزه در این کمر بند و در نزدیکی منابع فیروزه نشان دهنده بهره برداری بومی در این نواحی است. نمونه های باستان شناسی نشان می دهد انسان ها در دوره های نوسنگی، مس سنگی و مفرغ از آن استفاده می کرده اند. در دوره تاریخی و خصوصا بر اساس منابع تاریخی در دوره اسلامی در مقیاس گسترده ای و احتمالا با لایه های معنایی متفاوتی از آن بهره می برده اند. در دانش بومی رنگ فیروزه که بر اساس ترکیبات اصلی اش متغیر است، عامل بسیار مهمی در تشخیص اصالت و منبع فیروزه است. برای تشخیص فیروزه های مرغوب از نامرغوب و منشا آنها، کم و کیف رنگ مبنایی قابل اتکا است. فیروزه پدیده ای طبیعی است آنگاه که درباره شکل گیری، عناصر تشکیل دهنده و بافت طبیعی آن بحث می شود. فیروزه پدیده ای فرهنگی است آنگاه که در بافت ایستای استقرارهای باستانی یا در بافت پویای جامعه معاصر مورد بررسی قرار می گیرد. رویکرد نظری این مقاله به پیروی از دیلتای و کالینگوود این است که تنها راه شناخت گذشته باز زیستن آن در زمان معاصر است. روش در این مقاله روش های باستان شناسی انسان شناسانه برای مطالعه فرایندهای فرهنگی بلند مدت است. از روایت برای فضاسازی موضوعی در بخش هایی از مقاله استفاده شده است.

کلمات کلیدی:

انسان شناسی، باستان شناسی فیروزه، بلندمدت، کانی فیروزه، فلات ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1614804>

